

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden Ilmoitukset](#) > [Lithuania](#)

Sisällön tuottaja:

Liettua

Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden ilmoitukset

Liettua

Tällä sivulla on tietoa jäsenvaltioiden asetuksen (EU) 2023/2844 nojalla tekemistä ilmoituksista.

1. Tuomioistuinten tai muiden viranomaisten kanssa viestimiseen käytettävät kansalliset tietotekniset portaalit

Liettuan tuomioistuinten tietojärjestelmän (*LITEKO*) julkiset sähköiset palvelut: Liettuan tuomioistuinten sähköisten palvelujen portaalit (*EPP*) ([EPP - Home \(teismas.lt\)](#)).

Liettuan kansalaisilla, Liettuassa rekisteröidyillä oikeushenkilöillä, Liettuassa laillisesti oleskelevilla henkilöillä ja muissa maissa rekisteröidyillä oikeushenkilöillä sekä ulkomaalaisilla ja heidän edustajillaan on oikeus käyttää EPP:tä (julkisten sähköisten palvelujen tarjoamista Liettuan tuomioistuintietojärjestelmässä koskevien sääntöjen (LITEKO PES -säännöt) hyväksymisestä 17 päivänä syyskuuta 2015 annetun kansallisen tuomioistuinhallinnon johtajan määräyksen nro 6P-141-(1.1) 19.1 kohta).

LITEKOn tarkoituksena on käsitellä sähköisesti tietoja Liettuan tuomioistuimissa vireillä olevista ja käsiteltävistä asioista, kirjata menettelyn eteneminen sekä tarjota sovittelua ja julkisia sähköisiä palveluja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti (tuomioistuinten tietojärjestelmää koskevien sääntöjen (*LITEKO-säännöt*) 5 kohta, säännöt hyväksytyt 28 päivänä marraskuuta 2011 annetulla kansallisen tuomioistuinhallinnon johtajan määräyksellä nro 6P-112-(1.1)). Palvelut määritellään julkisiksi sähköisiksi palveluiksi, joita Liettuan tuomioistuimet tarjoavat palvelun vastaanottajille, jotka käyttävät LITEKO PES -osajärjestelmää (*LITEKO PES -sääntöjen* 3.1 kohta).

LITEKO PES -osajärjestelmän tilille pääsee SIRIP-alustan (valtion tietoresurssien yhteentoimivuusalustan) kautta. Palvelujen käyttäjä voidaan tunnistaa ulkoisten järjestelmien välityksellä, henkilökortilla, johon on integroitu hyväksytyt digitaaliset varmenteet, pankkitunnuksilla, henkilökohtaisella hyväksytyllä digitaalisella varmenteella tai tuomioistuimen myöntämällä henkilökohtaisilla kirjautumistiedoilla (*LITEKO PES -sääntöjen* 5 kohta).

Ensimmäistä kertaa LITEKO PES -palvelua käytettäessä tulee tutustua palvelun käyttöä koskeviin sääntöihin, palvelun vastaanottajan tilillä saatavana olevaan palvelun käyttöoppaaseen ja siinä oleviin sääntöihin ja noudattaa niitä sekä käyttää palveluita vain käyttäjälle myönnettyjen oikeuksien rajoissa. Lisäksi käyttäjän tulee ilmoittaa LITEKO PES -osajärjestelmään oikeat tiedot palvelun vastaanottajasta ja käyttäjästä sekä muut palveluihin tarvittavat tiedot. Palvelun käyttäjä voi muokata tietoja. Mikäli tietoihin tehdään muutoksia, palvelun käyttäjän on päivitettävä tili viimeistään seuraavana työpäivänä sekä toimitettava LITEKO PES -osajärjestelmään asiakirjat käyttöoppaassa ilmoitetussa muodossa ja siten, että LITEKO PES -osajärjestelmä voi toistaa ne luettavassa muodossa. Käyttäjä ei saa toteuttaa toimia, joiden tarkoituksena on muuttaa, häiritä tai muulla tavoin haitata LITEKO PES -osajärjestelmän toimintaa, eikä loukata kolmansien osapuolten oikeuksia eikä oikeutettuja etuja.

2. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Videoneuvottelujen käytöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa säädetään

1. Liettuan siviiliprosessilain (CCP) 175² §:ssä. Videoneuvottelutekniikoiden käytöstä säädetään
2. Liettuan tuomioistuimista annetun lain (tuomioistuinlaki) 34 §:n 7 ja 8 momentissa
3. Liettuan oikeusministerin määräyksessä nro 1R-309, annettu 7 päivänä joulukuuta 2012 (sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä lokakuuta 2020 annetulla Liettuan oikeusministerin määräyksellä nro 1R-355) videoneuvottelutekniikoiden käyttöä siviili- ja hallintoasioissa koskevan menettelyn kuvauksen (oikeusministerin hyväksymä kuvaus) hyväksymisestä
4. tuomarineuvoston päätöslauselmassa nro 13p-156-(7.1.2), annettu 28 päivänä marraskuuta 2014, videoneuvottelulaitteiden käyttöä oikeudenkäynneissä koskevan menettelyn kuvauksen (kuvaus) hyväksymisestä
5. tuomioistuimen etäkäsittelyä koskevissa suosituksissa (suositukset), jotka tuomioistuinneuvosto on hyväksynyt 27. elokuuta 2021 tehdyllä pöytäkirjalla.

Tuomioistuimet voivat järjestää videoneuvotteluja asetuksen (EU) 2023/2844 5 artiklan mukaisesti. Tietoja muiden toimielinten oikeuksista järjestää videoneuvotteluja asetuksen 5 artiklan mukaisesti ei ole saatavilla.

Osallistujien osallistuminen menettelyyn ja todistajan kuuleminen videoneuvottelu- ja/tai teleneuvotteluteknologiaa käyttäen voidaan järjestää tuomioistuimen omasta aloitteesta sen jälkeen, kun tuomioistuin on arvioinut, onko tarkoituksenmukaista ja kykeneekö tuomioistuin järjestämään istunnon videoneuvottelu- ja/tai puhelinneuvotteluteknologiaa käyttäen, sekä osallistujien mahdollisuudet osallistua istuntoon videoneuvottelu- ja/tai teleneuvotteluteknologiaa käyttäen (oikeusministerin hyväksymän kuvauksen 7 kohta).

Tuomioistuimet käyttävät enimmäkseen Zoom-alustaa tai oikeuteen asennettuja videoneuvottelulaitteita.

Tapausa käsittelevä tuomari valitsee, järjestää ja hallinnoi neuvottelun tyyppin (video- tai puhelinneuvottelu) ja videoneuvotteluteknologian (keskitetyt tuomioistuinten videoneuvottelulaitteet, esimerkiksi Zoom, Microsoft Teams, kiinteä tai mobiili puhelinlaite) ottaen huomioon tapauksen olosuhteet, tuomioistuimen käytettävissä olevan videoneuvotteluteknologian ja sen saatavuuden sekä menettelyn osallistujien mahdollisuudet käyttää kyseistä teknologiaa.

Suosituksena on käyttää videoneuvotteluteknologiaa, jonka kansallinen kyberturvallisuuskeskus on arvioinut ja havainnut turvalliseksi. Näin otetaan huomioon tarve varmistaa etäoikeudenkäynneissä toimitettujen tietojen sähköinen turvallisuus. Etusijalle asetetaan mahdollisuuksien mukaan

- tuomioistuinten keskitetyt laitteet
- Zoom-alusta, jota käytetään tuomioistuinten käyttöoikeuksilla (tuomioistuimen tilin kautta) (suositusten 3.2 ja 3.3 kohta).

Menettelyn osallistuja voi ilmaista näkemyksensä asian käsittelystä tieto- ja viestintäteknologian avulla (esimerkiksi videoneuvottelulla tai puhelinneuvottelulla) missä tahansa toimittamassaan oikeudenkäyntiasiakirjassa (CCP:n 111 §:n 2 momentin 6 kohta).

Äänitallenne tehdään tuomioistuin-käsittelyn aikana prosessioikeudessa säädetyn menettelyn mukaisesti. Tuomioistuin voi todisteiden tallentamista ja tutkimista varten tallentaa ne videolle tai kuvata ne prosessilainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti tai käyttää muita teknisiä välineitä (tuomioistuinlain 38 §:n 3 momentti).

Jokainen suullinen kuuleminen kirjataan kuulemisen äänitallenteeseen (CCP:n 168 §). Menettelyyn osallistuvilla henkilöillä on oikeus tutustua tuomioistuin-käsittelyn äänitallenteeseen (CCP:n 168 §:n 4 momentti) rikos- ja riita-asioiden sekä hallinnollisia rikkomuksia ja väärinkäytöksiä koskevien asioiden materiaalin saatavuutta koskevissa säädöksissä säädetyn menettelyn mukaisesti (14 päivänä helmikuuta 2014 annetulla tuomarineuvoston päätöslauselmalla N:o 13P-22-(7.1.2) (pätöslauselma) hyväksytyt oikeudenkäyntien äänitallenteita koskevan menettelyn 6 kohta).

Tuomioistuinkäsittelyjen äänitallenteita säilytetään ja arkistoidaan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Tuomioistuinkäsittelyn äänitallenteen suojaaminen luvattomalta käytöltä, kopioinnilta, muokkaukselta ja tuhoamiselta on aina varmistettava (11 päivänä joulukuuta 2012 Liettuan oikeusministerin määräyksellä nro 1R-314 hyväksytyyn kuvauksen vaatimuksista, jotka koskevat tuomioistuinkäsittelyn äänitallenteita, joihin tuomioistuinmenettely on tallennettu, 9 ja 11 kohta).

Kiinteän äänitallennuslaitteen tallentaman julkisen kuulemisen äänitallenne siirretään laitteesta automaattisesti LITEKO-järjestelmään, ellei äänitallennetta teknisistä syistä siirretä manuaalisesti tuomioistuimen paikalliselta palvelimelta LITEKOon.

Mobiililla äänitallennuslaitteella nauhoitetun julkisen kuulemisen äänitallenne siirretään manuaalisesti LITEKOon.

Suljetun kuulemisen äänitallenne sekä LITEKOon - tapausten arkistointia koskevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti - siirrettävä äänitallenne nauhoitetaan tietokoneen tallennusvälineellä (kuten CD-ROM), joka suojaa äänitallenteita muutoksilta tai tuhoutumiselta. Väline liitetään asiakirja-aineistoon, ja sitä käsitellään laissa säädetyn menettelyn mukaisesti (*päätöslauselman 12, 13 ja 15 kohta*).

Tuomioistuin takaa asianosaisen oikeuden asianajajan tai oikeusavustajan tehokkaaseen apuun kaikissa oikeudenkäynneissä sekä edustettavan osapuolen kanssa käytävän yhteydenpidon luottamuksellisuuden. Jos asianajaja/avustaja ja asiakas eivät ole fyysisesti läsnä samassa paikassa, tuomioistuin voi soveltaa seuraavia tai muita toimenpiteitä:

- asianajajan/oikeusavustajan ja asiakkaan/vastaajan pyynnöstä tuomioistuin (tuomioistuimen nimeämä henkilöstön jäsen) voi siirtää heidät erilliseen virtuaalihuoneeseen, jossa he voivat keskustella puolustusasemastaan ja muista asioista luottamuksellisesti (esimerkiksi lisensoidulla Zoom-ohjelmistolla on tällainen toiminto (breakout- eli pienryhmähuoneet)), minkä jälkeen heidät palautetaan yhteiseen kokouksympäristöön
- voidaan myös pitää tauko, jolloin kamerat ja mikrofonit kytketään pois päältä ja asiakas/vastaaja saa puhua puhelimitse asianajajansa/oikeusavustajansa kanssa; jos asianajaja/oikeusavustaja ja asiakas ovat fyysisesti läsnä samassa paikassa, he voivat pyytää neuvottelutaukoa, jonka ajaksi he sammuttavat mikrofonin ja videokameran ja jonka jälkeen he palaavat yleiseen kokoustilaan.

Jos henkilö on viranomaisten valvomissa tiloissa (kuten säilöönottokeskuksessa tai vankilassa), hänellä on oikeus pyytää menettelyssä taukoa, jonka aikana kaikki virkamiehet poistuvat toimitiloista ja vain kyseinen henkilö ja hänen puolustusasianajajansa jäävät sinne (myös mikrofoni ja kamerat kytketään pois päältä) (*suositusten 5.13 kohta*).

Videoneuvottelut järjestetään ja toteutetaan noudattaen menettelyä, josta määrätään CCP:ssä, kuvauksen II luvussa "Videokonferenssien järjestäminen ja toteuttaminen", oikeusministerin hyväksymän kuvauksen II luvussa "Oikeudenkäyntimenettelyjen järjestäminen videoteleneuvottelutekniikoiden avulla" ja suositusten 3-5 kohdassa.

Videoneuvotteluissa voidaan käyttää automaattista puheentunnistustekniikkaa.

Ennen määräyksen antamista asiaa käsittelevä tuomioistuin ottaa yhteyttä viranomaisen (tuomioistuin, syyttäjänvirasto tai Liettuan vankilan yksikkö) nimeämään henkilöön, jolle pyyntö videoneuvottelun järjestämisestä menettelyn aikana osoitetaan ja joka vastaa videoneuvottelulaitteiden käytöstä ja ylläpidosta sekä videoneuvottelujen järjestämisestä. Hänen kanssaan keskustellaan mahdollisuudesta järjestää videoneuvottelu ja sovitaan videoneuvottelun järjestämispaikasta, päivämäärästä ja kellonajasta.

Tuomioistuin valitsee viranomaisen (tuomioistuimen, syyttäjänviraston tai vankeinhoitolaitoksen alaisen elimen), jonka se pyytää järjestämään videoneuvottelun menettelyn aikana, ottaen huomioon kuultavan asuinpaikan (olinpaikan) ja/tai kyvyn tulla sovittuun videoneuvottelupaikkaan.

Jos tuomioistuimella ja/tai viranomaisella, jolta tuomioistuin pyytää videoneuvottelun järjestämistä, ei ole videoneuvottelulaitteita, tuomioistuin pyytää oman toimivalta-alueensa tuomioistuimelta, muulta tuomioistuimelta tai muulta viranomaiselta, jolla on tarvittavat liikuteltavat videoneuvottelulaitteet, mahdollisuutta käyttää niitä kuulemisen suorittamiseksi videoneuvottelun avulla. Liikuteltavat videoneuvottelulaitteet asetetaan saataville ja palautetaan sille tuomioistuimelle ja/tai viranomaiselle, jolta

tuomioistuin pyytää videoneuvottelun järjestämistä laissa säädetyn menettelyn mukaisesti (*kuvauksen 7 ja 8 kohta*).

Jos menettelyn osallistuja ilmoittaa tuomioistuimelle, että hän ei suostu etäkuulemiseen tai että hänellä ei ole teknisiä valmiuksia käyttää tuomioistuimen ilmoittamaa videoneuvottelulaitteita, tuomioistuin voi järjestää etäkuulemisen hybridinä ja kutsua kyseisen henkilön kuulemiseen paikan päällä.

Arvioitaessa menettelyn osallistujien kykyä osallistua kuulemiseen videoneuvottelutekniikan avulla on suositeltavaa ottaa huomioon seuraavat seikat (luettelo ei ole tyhjentävä):

- henkilön käytettävissä olevat tekniset keinot (jos ne ovat tuomioistuimen saatavilla)
- haavoittuvassa asemassa olevien osallistujaryhmien (kuten alaikäisten ja vammaisten henkilöiden) tilanne, joka voi estää henkilöä osallistumasta itsenäisesti ja/tai täysipainoisesti videoneuvottelutekniikalla käytäviin menettelyihin (*suositusten 3.8 ja 3.9 kohta*).

Kuulemisessa läsnä olevien henkilöiden henkilöllisyyden selvittämiseksi:

Videoneuvotteluteknologian avulla kuulemiseen osallistuvan osallistujan on todistettava henkilöllisyytensä ja esitettävä henkilöllisyydestä siten, että tuomioistuin voi verrata sitä tuomioistuimelle laissa säädetyn menettelyn mukaisesti toimitettuun, oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

Kuulemiseen etäneuvottelutekniikan avulla osallistuvan osallistujan on liityttävä istuntoon käyttäen tuomioistuimen toimittamia kirjautumistietoja, todistettava henkilöllisyytensä ja luettava ääneen seuraavat tuomioistuimen pyytämät tiedot: henkilötunnus (sen osa), asianajajan/oikeusavustajan todistuksen numero, tuomioistuimen antama koodi ja/tai muut henkilön tunnistamisen mahdollistavat tiedot (*oikeusministerin hyväksymän kuvauksen 9 kohta*).

Etäyhteydellä kuultavan henkilöllisyys voidaan pyynnön esittäneen tuomioistuimen päätöksellä selvittää myös muulla tavoin (*kuvauksen 13 kohta*).

Videoneuvottelut oikeudenkäynneissä järjestetään ja toteutetaan laissa säädettyjen oikeudenkäyntisääntöjen sekä kuvauksessa ja muissa säädöksissä (*kuvauksen 4 kohta*) vahvistettujen videoneuvottelujen järjestämistä ja toteuttamista sekä videoneuvottelulaitteiden käyttöä koskevien menettelyjen mukaisesti.

Asianosaisilla on oikeus tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin (myös sähköisiin asiakirjoihin), vastaanottaa niiden otteita ja ottaa kopioita (digitaalisia kopioita), esittää vastalauseita ja todisteita, osallistua todisteiden käsittelyyn, esittää kysymyksiä muille oikeudenkäyntiin osallistuville henkilöille, todistajille ja asiantuntijoille, esittää pyyntöjä ja suullisia ja kirjallisia lausumia tuomioistuimelle, esittää perusteluja ja huomautuksia menettelyn aikana esiin tulleista asioista, vastustaa muiden asianosaisten pyyntöjä, väitteitä ja huomautuksia, saada oikeaksi todistettuja jäljennöksiä (digitaalisia jäljennöksiä) tuomioistuimen tuomioista, määräyksistä tai päätöksistä, hakea muutosta tuomioistuimen tuomioihin ja määräyksiin sekä käyttää muita osapuolille CCP:n mukaan kuuluvia menettelyllisiä oikeuksia (CCP:n 42 §:n 1 momentti).

Istunnon puheenjohtaja selittää CCP:ssä vahvistetun menettelyn mukaisesti kuulemisessa läsnä oleville osapuolille, kolmansille osapuolille ja heidän laillisille edustajilleen heidän prosessuaaliset oikeutensa ja velvollisuutensa, paitsi jos osapuolet tai kolmannet osapuolet käsittelevät asiaa sellaisen edustajan välityksellä, jolla on korkeakoulututkinto oikeustieteen alalta (CCP:n 243 §).

Henkilöille, jotka eivät puhu liettuan virallista kieltä, taataan oikeus osallistua oikeudenkäynteihin tulkin välityksellä (Liettuan tuomioistuinta annetun lain 8 §:n 2 momentti, CCP:n 11 §:n 2 momentti).

Tarvittaessa pyynnön esittänyt tuomioistuin ja pyynnön vastaanottanut viranomainen voivat yhdessä sopia toimenpiteistä kuultavan suojelemiseksi ja varmistaa, että kuultavaa avustaa tarvittaessa tulkki (*kuvauksen 12 kohta*).

Jos tulkki on osallisena oikeudenkäynnissä, hänellä olisi aina kuulemisen aikana oltava kunnollinen näköyhteys tulkattavaan asianosaiseen (*suositusten 5.14 kohta*).

Asiaa käsitellessään tuomioistuimen on tutkittava asiaa koskevat todisteet suoraan eli haastateltava menettelyyn osallistuvia henkilöitä, kuultava todistajanlausuntoja sekä tutkittava asiantuntijalausuntoja ja

kirjallisia, aineellisia ja muita todisteita (CCP:n 235 §:n 1 momentti).

Kun tuomioistuin pyytää viranomaiselta (tuomioistuimelta, syyttäjänvirastolta tai vankeinhoitolaitoksen alaiselta elimeltä) videokokouksen järjestämistä oikeuskäsittelyn kuluessa, kyseisen viranomaisen henkilöstön, joka vastaa videoneuvotteluvälineiden ylläpidosta ja videokokousten järjestämisestä, on yhdessä viranomaisen muiden edustajien kanssa annettava kuultavalle mahdollisuus esittää todisteita ja varmistettava, että ne toimitetaan asiaa käsittelevälle tuomioistuimelle (kuvauksen 10.4 kohta).

Henkilö, jota kuullaan videoneuvottelun avulla, voi toimittaa tuomioistuimelle todisteita postitse, faksilla tai Liettuan tuomioistuinten sähköisen asioinnin portaalissa (e-court.lt). Lisäksi todisteet voidaan toimittaa sen elimen (tuomioistuin, syyttäjänvirasto tai vankeinhoitolaitoksen alainen elin) edustajan välityksellä, jota tutkiva tuomioistuin pyytää järjestämään videoneuvottelun oikeudenkäynnissä, siten, että kyseinen edustaja osallistuu videoneuvotteluun, tai muulla laissa säädetyllä tavalla (kuvauksen 13¹ kohta).

Videoneuvottelun avulla toteutettavan kuulemisen päätteeksi sen elimen (tuomioistuimen, syyttäjänviraston tai vankeinhoitolaitoksen alaisen elimen) edustaja, jota tutkiva tuomioistuin pyytää järjestämään videoneuvottelun oikeudenkäynnin yhteydessä, laatii viimeistään seuraavana työpäivänä vahvistuksen käyttäen kuvauksen liitteessä olevaa mallia. Vahvistukseen liitetään kuultavan allekirjoittama vala tai vakuutus (jos kuultavan on vannottava vala tai allekirjoitettava vakuutus) ja toimitetut todisteet, jotka välitetään asiaa käsittelevälle tuomioistuimelle (kuvauksen 14 kohta).

Jos etäkäsittelyn aikana ilmenee tarve toimittaa asiakirjoja tai todisteita, joita ei voitu toimittaa ennen istuntopäivää, tuomioistuin päättää toimittamisesta ja hyväksymisestä prosessilainsäädännön mukaisesti. On toteutettava toimia sen varmistamiseksi, että kaikki osallistujat pystyvät näkemään ja/tai kuulemaan etäkokouksessa toimitetun aineiston. Tällaisissa tapauksissa voidaan päättää esimerkiksi seuraavaa:

- istuntoa lykätään ja asetetaan määräaika, johon mennessä oikeudenkäynnin osallistujan on toimitettava asiakirjat ja aineelliset todisteet säädetyllä menettelyllä mukaisesti (tuomioistuimen kanslian välityksellä, postitse tai EPP-portaalin välityksellä)
- jos kaikki menettelyn osallistujat ovat EPP:n käyttäjiä, voidaan määrätä tauko ja asiakirja-aineistoon lisättäviksi määrätty asiakirjat toimitetaan viipymättä EPP:n kautta, jotta kuulemistä voidaan jatkaa samana päivänä sen jälkeen, kun asiakirjoihin on tutustuttu
- tietyssä tapauksessa, jossa kaikki menettelyn osallistujat eivät ole EPP:n käyttäjiä, voidaan tuomioistuimen päätöksellä lykätä käsittelyä, jotta osapuoli voi toimittaa asiakirjoja tuomioistuimelle sähköpostitse ja/tai jotta tuomioistuin voi toimittaa asiakirjoja menettelyn muille osallistujille tarkasteltaviksi heidän ilmoittamaansa sähköpostiosoitteeseen. Tuomioistuin tekee tämän sen jälkeen, kun se on arvioinut henkilötietojen suojaa sekä tapauksen muita turvallisuusnäkökohtia ja mahdollisia riskejä (*suositusten 5.11 kohta*).

Todistajan tai menettelyn muun osallistujan etäkuulemisissa tuomioistuinta kehoitetaan varmistamaan, että osallistujaan ei vaikuteta asiattomasti ja että luvattomia keinoja ei käytetä. Tuomioistuin voi tarvittaessa ja menettelyn osallistujan teknisten valmiuksien mukaisesti toteuttaa seuraavat toimet tai muita toimia:

- pyytää kameran yleiskuvan tiloista, joista henkilö osallistuu menettelyyn, ja käydä tilat läpi näkyvässä (tiloille tehdään etätarkastus); tässä tapauksessa on suositeltavaa noudattaa seuraavia kahta edellytystä:
 1. osallistujaa varoitetaan etukäteen siitä, että tuomioistuin soveltaa tällaista toimenpidettä; näin ei rikota henkilön tietosuojaa koskevia vaatimuksia
 2. osallistujaa varoitetaan etukäteen siitä, että käytettävän kameran on oltava liikkuva; tuomioistuin voi vaatia näiden toimien toteuttamista milloin tahansa menettelyn aikana
- osallistujaa muistutetaan sähköisten viestintävälineiden käyttökiellosta ja suositellaan, että niiden tilojen ovet, joista hän osallistuu menettelyyn, lukitaan (suljetaan) sisäpuolelta; ennen etäkokousta henkilölle on ilmoitettava, että tilojen, joista hän osallistuu menettelyyn, on oltava erillisiä (ne eivät voi toimia kulkureittinä); lisäksi voidaan pyytää, että videokamera pidetään ovea kohti koko kokouksen ajan
- henkilöä voidaan pyytää asettumaan siten, että kamera näyttää hänet vyötäröön saakka eli että hänen kasvojensa lisäksi näkyvät hänen kätensä ja lähiympäristönsä
- henkilöä voidaan pyytää istumaan kauemmas videonäytöstä näytön lukemisen estämiseksi (*suositusten 5.12 kohta*).

Käytetään kansallisen kyberturvallisuuskeskuksen turvalliseksi arvioimia, sertifioituja ja lisensoituja

videoneuvottelutekniikoita. Mahdollisuuksien mukaan käytetään ensisijaisesti seuraavia:

- tuomioistuinten keskitetyt laitteet
- Zoom-alusta.

3. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista rikosasioissa

Videoneuvottelujen käytöstä rikosasioissa säädetään

1. Liettuan rikosprosessilain (CCrP) 8 §:ssä²
2. tuomioistuinlain 34 §:n 7 ja 8 momentissa
3. kuvauksessa
4. kuvauksessa videoneuvotteluteknologian käyttöä rikosasioissa koskevasta menettelystä, hyväksytty Liettuan oikeusministerin 31. toukokuuta 2021 antamalla määräyksellä nro 1R-183 (*rikosasioita koskeva kuvaus*)
5. suosituksissa.

Poikkeustapauksissa, joissa asioiden käsittelyä ja asianosaisten, todistajien, asiantuntijoiden, ammattilaisten, tulkkien ja muiden menettelyyn osallistuvien henkilöiden osallistumista ei ole mahdollista varmistaa CCrP:ssä vahvistetun tavanomaisen menettelyn mukaisesti, se voidaan varmistaa tieto- ja viestintätekniikan (videoneuvottelujen) avulla, jos tämä on teknisesti mahdollista ja jos on kohtuullista olettaa, että tämä nopeuttaa asian käsittelyä. Tällöin on kuitenkin tutkittava perusteellisesti ja puolueettomasti asian kaikki olosuhteet ja menettelyyn osallistuvien henkilöiden oikeudet. Yleensä tuomioistuin ratkaisee tämän kysymyksen ennen istuntoa annettavalla määräyksellä. Määräykseen ei voi hakea muutosta. Tämän kohdan säännöksiä ei sovelleta tapauksiin, joissa syyttäjä, asianomistaja ja/tai hänen edustajansa, syytetty, hänen laillinen edustajansa ja/tai puolustusasianajajansa, kantaja, vastaaja ja/tai heidän edustajansa vastustavat asiaa koskevan kuulemisen järjestämistä tieto- ja viestintätekniikan (videoneuvottelujen) avulla (CCrP:n 8 §:n² 2 momentti).

Tuomarin, syyttäjän ja tutkinnanjohtajan on opastettava menettelyyn osallistuvia heidän prosessuaalisista oikeuksistaan ja varmistettava heidän kykynsä käyttää kyseisiä oikeuksia (CCrP:n 45 §).

Tuomioistuin tekee päätöksen videoneuvotteluteknologian käytöstä rikosoikeudellisissa menettelyissä ja ilmoittaa rikosprosessilain 8 §:n² 2 momentissa tarkoitetun menettelyn osallistujille, että he voivat vastustaa videoneuvottelulaitteiden käyttöä kuulemisessa (*rikosasioita koskevan kuvauksen 16 kohta*).

Rikosoikeudelliset menettelyt ja osallistujien läsnäolo videoneuvottelulaitteita hyödyntävissä oikeudenkäynneissä voidaan järjestää joko tuomioistuimen omasta aloitteesta tai osallistujan pyynnöstä. Pyyntö voidaan toimittaa tuomioistuimelle kirjallisesti tai esittää suullisesti istunnossa. Todistajat, asiantuntijat, tulkit ja muut menettelyyn osallistuvat henkilöt voivat esittää pyynnön saada osallistua kuulemiseen videoneuvottelulaitteita käyttäen (*rikosasioita koskevan kuvauksen 6 kohta*).

Ennen määräyksen antamista asiaa käsittelevä tuomioistuin ottaa yhteyttä viranomaisen (tuomioistuin, syyttäjänvirasto tai Liettuan vankeinhoitolaitos) nimeämään henkilöön, jolle pyyntö videoneuvottelun järjestämisestä menettelyn aikana osoitetaan ja joka vastaa videoneuvottelulaitteiden käytöstä ja ylläpidosta sekä videoneuvottelun järjestämisestä. Hänen kanssaan keskustellaan mahdollisuudesta järjestää videoneuvottelu ja sovitaan videoneuvottelun järjestämispaikasta, päivämäärästä ja kellonajasta.

Tuomioistuin valitsee viranomaisen (tuomioistuimen, syyttäjänviraston tai vankeinhoitolaitoksen alaisen elimen), jota se pyytää järjestämään videoneuvottelun menettelyn aikana, ottaen huomioon kuultavan asuinpaikan (olinpaikan) ja/tai kyvyn tulla sovittuun videoneuvottelupaikkaan.

Jos tuomioistuimella ja/tai viranomaisella, jolta tuomioistuin pyytää videoneuvottelun järjestämistä, ei ole videoneuvottelulaitteita, tuomioistuin pyytää oman toimivalta-alueensa tuomioistuimelta, muulta tuomioistuimelta tai muulta viranomaiselta, jolla on tarvittavat liikuteltavat videoneuvottelulaitteet, mahdollisuutta käyttää niitä kuulemisen suorittamiseksi videoneuvottelun avulla. Mobiilivideoneuvottelulaitteet luovutetaan tuomioistuimelle ja/tai viranomaiselle, jolta tuomioistuin pyytää videoneuvottelujen järjestämistä, ja niitä käytetään ja ne palautetaan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti (*kuvauksen 6–8 kohta*).

Jos menettelyn osallistuja ilmoittaa tuomioistuimelle, että hän ei suostu etäkäsittelyyn tai että hänellä ei ole teknisiä valmiuksia osallistua istuntoon tuomioistuimen ilmoittamalla videoneuvottelutekniikalla, tuomioistuin voi järjestää hybridietäkäsittelyn ja kutsua kyseisen henkilön osallistumaan istuntoon henkilökohtaisesti.

Arvioitaessa menettelyn osallistujien kykyä osallistua kuulemiseen videoneuvottelutekniikan avulla on suositeltavaa ottaa huomioon seuraavat seikat (luettelo ei ole tyhjentävä):

- henkilön käytettävissä olevat tekniset keinot (jos ne ovat tuomioistuimen saatavilla)
- haavoittuvassa asemassa olevien osallistujaryhmien (kuten alaikäisten ja vammaisten henkilöiden) tilanne, joka voi estää henkilöä osallistumasta itsenäisesti ja/tai täysipainoisesti videoneuvottelutekniikalla käytäviin menettelyihin (*suositusten 3.8 ja 3.9 kohta*).

Tuomioistuimen olisi taattava asianosaisen oikeus asianajajan tai oikeusavustajan tehokkaaseen apuun kaikissa oikeudenkäynneissä sekä edustettavan osapuolen kanssa käytävän yhteydenpidon luottamuksellisuus. Jos asianajaja/avustaja ja asiakas eivät ole fyysisesti läsnä samassa paikassa, tuomioistuin voi soveltaa seuraavia tai muita toimenpiteitä:

- asianajajan/oikeusavustajan ja asiakkaan/vastaajan pyynnöstä tuomioistuin (tuomioistuimen nimeämä henkilöstön jäsen) voi siirtää heidät erilliseen virtuaalihuoneeseen, jossa he voivat keskustella puolustusasemastaan ja muista asioista luottamuksellisesti (esimerkiksi lisensoidulla Zoom-ohjelmistolla on tällainen toiminto (breakout- eli pienryhmähuoneet)), minkä jälkeen heidät palautetaan yhteiseen kokoussympäristöön
- voidaan myös pitää tauko, jolloin kamerat ja mikrofonit kytketään pois päältä ja asiakas/vastaaja voi puhua puhelimitse asianajajansa/oikeusavustajansa kanssa; jos asianajaja/oikeusavustaja ja asiakas ovat fyysisesti läsnä samassa paikassa, he voivat pyytää neuvottelutaukoa, jonka ajaksi he sammuttavat mikrofonin ja videokameran ja jonka jälkeen he palaavat yleiseen kokoustilaan.

Jos henkilö on viranomaisten valvomissa tiloissa (kuten säilöönottokeskuksessa tai vankilassa), hänellä on oikeus pyytää menettelyssä taukoa, jonka aikana kaikki virkamiehet poistuvat tiloista ja vain kyseinen henkilö ja hänen puolustusasianajajansa jäävät sinne (myös mikrofonin ja kamerat kytketään pois päältä) (*suositusten 5.13 kohta*).

Jos istuntoon osallistuu lapsi, hänen laillisille edustajilleen ilmoitetaan istunnosta, joka järjestetään videoneuvottelulaitteiden tai muun etäteknologian avulla, CCrP:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti. Oikeudellisen edustajan on kutsuttaessa saavuttava esitutinnan suorittajan, syyttäjän, tuomarin ja tuomioistuimen eteen sekä noudatettava vakiintunutta menettelyä esitutinnan ja oikeudenkäynnin aikana (CCrP:n 54 §:n 2 momentti).

Lapsen etu on otettava huomioon CCrP:ssä määrättyä menettelyä noudattaen muun muassa seuraavasti: Kun todistajana tai uhrina kuullaan lasta, mukana on kaikissa tapauksissa oltava psykologi. Sama koskee alaikäisen kuulemisista tapauksissa, joissa on kyse henkeen, terveyteen, vapauteen, seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen ja loukkaamattomuuteen sekä lapseen ja perheeseen kohdistuvista rikoksista tai hyötymisestä alaikäisen prostituutiosta tai tämän osallisuudesta prostituutioon, sekä tapauksissa, joissa oikeudenkäynnin osallistuja tai esitutinnan suorittaja, syyttäjä tai esitutkintatuomari sitä pyytää. Psykologi avustaa alaikäisen kuulemisessa sen varmistamiseksi, että alaikäisen sosiaalinen ja psyykinen kypsyys otetaan huomioon. Lisäksi lasten oikeuksien suojelusta vastaavan valtion viranomaisen on tarkkailtava toisesta tilasta käsin, kunnioitetaanko alaikäisen todistajan tai alaikäisen uhrin oikeuksia kuulemisen aikana. Lapsen oikeuksien suojelusta vastaavan valtion viranomaisen edustaja voi esittää kuultavalle kysymyksiä ja kuulemista koskevia pyyntöjä. Alaikäisen todistajan tai alaikäisen uhrin edustajalla on oikeus osallistua kuulemiseen vasta, kun on todettu, ettei hän vaikuta alaikäiseen (CCrP:n 186 §:n 3 momentti).

Jos joku käsittelyn osapuolista pyytää tai esitutinnan suorittaja, syyttäjä tai esitutkintatuomari tekee tätä koskevan aloitteen, alaikäisen epäillyn kuulemisessa on oltava mukana psykologi, joka avustaa alaikäisen kuulemisessa tämän sosiaalinen ja psyykinen kypsyys huomioon ottaen, ja/tai lapsen oikeuksien suojelusta vastaavan viranomaisen edustaja, joka tarkkailee, kunnioitetaanko alaikäisen epäillyn oikeuksia kuulemisen aikana (CCrP:n 188 §:n 5 momentti).

Puolustusasianajajan osallistuminen on pakollista sellaisten tapausten tutkinnassa, joissa alaikäinen on epäilty tai syytetty osallisuudesta (51 §:n 1 momentin 1 kohta).

Alaikäisiä epäiltyjä ja uhreja koskevien tietojen julkaiseminen on kiellettyä (CCrP:n 177 §:n 1 momentti).

Esitutinnan tai tuomioistuinkäsittelyn aikana on tehtävä audiovisuaalinen tallenne CCRP:n 8 §:ssä² säädettyä menettelyä noudattaen. Tallenne liitetään oikeudellista menettelyä koskevaan pöytäkirjaan tai oikeudenkäynnin transkriptioon, ja se on erottamaton osa pöytäkirjaa/transkriptiota annettaessa oikeudenkäyntiasiakirjat tiedoksi rikosprosessilain 8§:n¹ mukaisesti (CCRP:n 8 §:n² 6 momentti).

Rikosasioissa äänitallenne liitetään istuntopöytäkirjaan siirtämällä se LITEKO-järjestelmään tai tallentamalla se tietovälineelle 14 päivänä helmikuuta 2014 annetulla tuomarineuvoston päätöslauselmalla N:o 13P-22-(7.1.2) hyväksytyyn oikeudenkäyntikäsittelyn äänitallenteiden tekomenettelyn kuvauksessa (*päätöslauselma*) säädetyn menettelyn mukaisesti, ja se on erottamaton osa pöytäkirjaa. Menettelyn osallistujilla on oikeus tutustua äänitallenteeseen ja saada siitä jäljennökset lainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti.

Kiinteän äänitallennuslaitteen tallentaman julkisen kuulemisen äänitallenne siirretään laitteesta automaattisesti LITEKO-järjestelmään, ellei äänitallennetta teknisistä syistä siirretä manuaalisesti tuomioistuimen paikalliselta palvelimelta LITEKOon.

Mobiililla äänitallennuslaitteella nauhoitetun julkisen kuulemisen äänitallenne siirretään manuaalisesti LITEKOon.

Suljetun kuulemisen äänitallenne sekä LITEKOon - tapausten arkistointia koskevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti - siirrettävä äänitallenne nauhoitetaan tietokoneen tallennusvälineellä (kuten CD-ROM), joka suojaa äänitallenteiden muutoksilta tai tuhoutumiselta. Väline liitetään asiakirja-aineistoon, ja sitä käsitellään laissa säädetyn menettelyn mukaisesti (*päätöslauselman 12, 13 ja 15 kohta*).

Henkilöt voivat saada käyttöönsä äänitallenteita tuomioistuimissa käsitellyistä asioista tietyissä säädöksissä vahvistetun menettelyn mukaisesti. Kyseiset säädökset sääntelevät rikos- ja riita-asioihin sekä hallinnollisiin rikoksiin ja hallinnollisiin rikkomuksiin liittyvän aineiston saantia koskevaa menettelyä (*päätöslauselman 5 ja 6 kohta*).

Videoneuvottelutekniikalla tehty ääni- ja videotallenteet tallennetaan tuomarineuvoston määräämän menettelyn mukaisesti (*rikosasioita koskevan kuvauksen 14 kohta*).

Myös automaattista puheentunnistustekniikkaa voidaan käyttää.

CCRP (5 §, *Muutoksenhaku esitutinnan aikana*) mahdollistaa muutoksenhaun esitutinnan suorittajan ja syyttäjän menettelytoimiin ja päätöksiin.

Liettuan siviiliprosessilain 6.271 §:ssä säädetään mahdollisuudesta saada korvausta vahingosta, joka on aiheutunut viranomaisen tai sen työntekijöiden lainvastaisista toimista (teoista tai laiminlyönneistä), jotka vaikuttavat suoraan henkilöiden oikeuksiin, vapauksiin ja etuihin (kuten valtion tai kunnan viranomaisten oikeudelliset tai yksittäiset toimet, hallinnolliset toimet tai fyysiset toimet, lukuun ottamatta tuomioistuimen tuomioita, määräyksiä ja päätöksiä).

Tapausta käsittelevä tuomari valitsee, järjestää ja hallinnoi neuvottelun tyyppin (video- tai puhelinneuvottelu) ja videoneuvotteluteknologian (keskitetyt tuomioistuinten videoneuvottelulaitteet, esimerkiksi Zoom, Microsoft Teams, kiinteä tai matkapuhelin) ottaen huomioon tapauksen olosuhteet, tuomioistuimen käytettävissä olevan videoneuvotteluteknologian ja sen saatavuuden sekä menettelyn osallistujien mahdollisuudet käyttää kyseistä teknologiaa.

Suosituksena on käyttää videoneuvotteluteknologiaa, jonka kansallinen kyberturvallisuuskeskus on arvioinut ja havainnut turvalliseksi. Näin otetaan huomioon tarve varmistaa etäoikeudenkäynneissä toimitettujen tietojen sähköinen turvallisuus. Etusijalle asetetaan mahdollisuuksien mukaan

- tuomioistuinten keskitetyt laitteet
- Zoom-alusta, jota käytetään tuomioistuinten käyttöoikeuksilla (tuomioistuimen tilin kautta).

Sen varmistamiseksi, että tuomioistuimen käytettävissä olevat tekniset resurssit jaetaan asianmukaisesti ja että tuomareilla on yhtäläiset mahdollisuudet käyttää tuomioistuinjärjestelmään hankittua videoneuvotteluteknologiaa, on suositeltavaa, että tuomioistuin hyväksyy sen käyttöä koskevan varauslistan, varausmenettelyn tai muut tuomioistuimessa sovitut organisatoriset toimenpiteet (*suositusten 3.2-3.4 kohta*).

Jos oikeudenkäynnissä käytetään videoneuvottelutekniikkaa, sen järjestämiseen sovelletaan rikosprosessilaissa

säädetyt oikeudenkäyntisääntöjä, kuvauksessa ja muissa säädöksissä säädetyt videoneuvottelutekniikan käyttöä koskevaa menettelyä (*rikosasioita koskevan kuvauksen 5 kohta*), kuvauksen II lukua (videoneuvottelujen järjestämisestä ja toteuttamisesta) sekä suositusten 3–5 kohdassa säädetyt menettelyt.

Rikosoikeudelliset menettelyt ja osallistujien läsnäolo videoneuvottelutekniikkaa käyttävissä oikeudenkäynneissä voidaan järjestää joko tuomioistuimen omasta aloitteesta tai osallistujan pyynnöstä. Pyyntö voidaan toimittaa tuomioistuimelle kirjallisesti tai esittää suullisesti istunnossa. Todistajat, asiantuntijat, tulkit ja muut menettelyyn osallistuvat henkilöt voivat esittää pyynnön saada osallistua kuulemiseen videoneuvottelutekniikalla (*rikosasioita koskevan kuvauksen 6 kohta*).

Kysymys siitä, pitäisikö istunto järjestää videoneuvotteluna, ratkaistaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen perustellulla määräyksellä. Ennen määräyksen antamista asiaa käsittelevä tuomioistuin ottaa yhteyttä viranomaisen (tuomioistuin, syyttäjänvirasto tai Liettuan vankeinhoitolaitos) nimeämään henkilöön, jolle pyyntö videoneuvottelun järjestämisestä menettelyn aikana osoitetaan ja joka vastaa videoneuvottelulaitteiden käytöstä ja ylläpidosta sekä videoneuvottelujen järjestämisestä. Hänen kanssaan keskustellaan mahdollisuudesta järjestää videoneuvottelu ja sovitaan videoneuvottelun järjestämispaikasta, päivämäärästä ja kellonajasta. Kansallinen tuomioistuinhallinto julkaisee tuomioistuinjärjestelmän intranetissä luettelon viranomaisen (tuomioistuin, syyttäjänvirasto tai vankeinhoitolaitos) nimeämistä henkilöistä, joille voidaan osoittaa pyyntö videoneuvottelun järjestämisestä oikeudenkäynnin aikana, sekä heidän yhteystietonsa (laitos, puhelinnumero ja sähköpostiosoite). Nämä henkilöt vastaavat videoneuvottelulaitteiden käytöstä ja ylläpidosta sekä videoneuvottelujen järjestämisestä. Jos nimetty henkilö vaihtuu tai hänen yhteystietonsa muuttuvat, asiasta ilmoitetaan kansalliselle tuomioistuinhallinnolle, joka päivittää luettelon (*kuvauksen 6 kohta*).

Myös automaattista puheentunnistustekniikkaa voidaan käyttää istunnon aikana.

CCrP:ssä säädetään istunnossa läsnä olevien henkilöiden tunnistamisesta:

menettelyn osallistuja, joka osallistuu istuntoon videoneuvotteluteknologian avulla, tunnistautuu ja esittää henkilöllisyytensä todistavan asiakirjan siten, että tuomioistuin voi verrata sitä laissa säädetyt menettelyn mukaisesti oikeaksi todistettuun jäljennökseen asiakirjasta ja/tai asiakirja-aineistossa oleviin asiakirjoihin, joista henkilön henkilöllisyys voidaan vahvistaa

tuomioistuin varmistaa, että menettelyyn osallistuvan henkilön henkilötunnusta ja muita henkilöllisyystodistuksen yksityiskohtia ei luovuteta oikeudenkäynnin muille osallistujille tai kolmansille osapuolille käsittelyn aikana, lukuun ottamatta tapauksia, joissa menettelyn muilla osallistujilla on rikosprosessilaissa säädetyt menettelyn mukaisesti oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, jolloin he ovat voineet saada kyseiset tiedot sieltä.

Jos henkilö osallistuu istuntoon videoneuvottelutekniikan avulla ja rikosasiaa käsittelevällä tuomioistuimella on perusteltuja epäilyjä henkilön henkilöllisyydestä eikä näitä epäilyjä voida poistaa, tuomioistuin keskeyttää istunnon ja istunto pidetään siten, että tuomioistuimen kutsumat henkilöt ovat henkilökohtaisesti läsnä (*rikosasioita koskevan kuvauksen 12 ja 13 kohta*).

Etäyhteydellä kuultavan henkilöllisyys voidaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen päätöksellä selvittää myös muulla tavoin (*kuvauksen 13 kohta*).

Tuomarin, syyttäjän ja tutkinnanjohtajan on opastettava menettelyyn osallistuvia heidän prosessuaalisista oikeuksistaan ja varmistettava heidän kykynsä käyttää kyseisiä oikeuksia (CCrP:n 45 §).

Oikeudenkäynnit, joissa käytetään videoneuvottelutekniikkaa, järjestetään rikosprosessilaissa säädettyjen oikeudenkäyntisääntöjen, kuvauksessa säädetyt videoneuvotteluteknologian käyttömenettelyt ja muiden säädösten mukaisesti (*rikosasioita koskevan kuvauksen 5 kohta*).

Epäillyn (CCrP:n 21 §:n 4 momentti), syytetyn (CCrP:n 22 §:n 3 momentti) ja uhrin (CCrP:n 28 §) sekä muiden oikeudenkäyntiin osallistuvien oikeudet vahvistetaan CCrP:ssä.

Menettelyn osallistujille (muun muassa epäilty, syytetty ja uhri) taataan oikeus käyttää tulkin palveluja (CCrP:n 8 §).

Jokaisella rikoksesta epäillyllä tai syytetyllä on oikeus saada viipymättä tieto häntä vastaan nostetun syytteen

luonteesta ja syystä kielellä, jota hän ymmärtää täysin. Hänellä on myös oltava riittävästi aikaa ja riittävät edellytykset puolustuksen valmisteluun, kuulemiseen valmistautumiseen ja todistajien kuulemispyyntöihin, ja hänellä on oikeus käyttää tulkin palveluja maksutta, jos hän ei ymmärrä tai puhu liettuaa (*CCrP:n 45 §:n 7 momentti*).

Tarvittaessa pyynnön esittänyt tuomioistuin ja pyynnön vastaanottanut viranomainen voivat koordinoida toimenpiteitä kuultavan suojelemiseksi ja myös varmistaa, että kuultavaa avustaa tarvittaessa tulkki (*kuvauksen 12 kohta*).

Menettelyssä olisi käytettävä kansallisen kyberturvallisuuskeskuksen arvioimia ja tunnustamia videoneuvotteluteknologioita siten, että etusijalle asetetaan mahdollisuuksien mukaan

- tuomioistuinten keskitetyt laitteet
- Zoom-alusta.

4. Siviili- ja kauppaoikeudellisiin menettelyihin liittyvät maksut

Asetus (EY) N:o 1896/2006 eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta

Eurooppalaisen maksamismääräyksen antamista koskevissa menettelyissä sovelletaan Liettuan siviiliprosessilain 434 §:n 1–3 momentissa vahvistettuja sääntöjä leimaverojen laskemisesta ja maksamisesta (*13 päivänä marraskuuta 2008 siviilioikeudellisia menettelyjä koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisen lainsäädännön täytäntöönpanosta annetun Liettuan lain nro X-1809 (laki) 21 §*).

Asetus (EY) N:o 861/2007 eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä

Eurooppalaisiin vähäisiin vaatimuksiin sovelletaan Liettuan siviiliprosessilain 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa (*lain 27 §*) säädettyä leimaveroa.

Asetus (EU) N:o 655/2014 eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräysmenettelyn käyttöön ottamisesta rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Eurooppalaista tilivarojen turvaamismääräystä koskevasta hakemuksesta sekä asetuksen (EU) N:o 655/2014 4 luvussa tarkoitetuista oikeussuojakeinoista peritään leimavero, joka on yhtä suuri kuin välitoimia tai niiden vastustamista koskevista hakemuksista tapauksen mukaan maksettava leimavero (*lain 31 §¹⁹*).

Asetus (EY) N:o 805/2004 riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta

Eurooppalaisen täytäntöönpanomääräyksen oikaisemista tai kumoamista koskevat hakemukset on vapautettu leimaverosta (*lain 16 §:n 3 momentti*).

Asetuksen (EY) N:o 805/2004 21 artiklassa tarkoitettua velallisen täytäntöönpanon epäämistä koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 17 §:n 2 momentti*).

Asetus (EU) N:o 650/2012 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta

Ulkomaisen tuomioistuimen (välimiesmenettelyn) päätöksen tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*CCP:n 811 §:n 4 momentti*).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 4 §:n 4 momentti*).

Asetus (EU) No 1215/2012 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (uudelleenlaadittu)

Ulkomaisen tuomioistuimen (välimiesmenettelyn) päätöksen tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*CCP:n 811 §:n 4 momentti*).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 4 §:n 4 momentti*).

Asetus (EU) N:o 606/2013 yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta

Liettuan muutoksenhakutuomioistuin tutkii asetuksen (EU) N:o 606/2013 13 artiklan mukaiset hakemukset, jotka koskevat suojelutoimenpiteen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymistä. Hakemukset tutkitaan soveltaen lain 4 §:n 4–6 momentin säännöksiä soveltuvin osin (*lain 31 §:n¹⁶ 21 momentti*).

Ulkomaisen tuomioistuimen (välimiesmenettelyn) päätöksen tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*CCP:n 811 §:n 4 momentti*).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 4 §:n 4 momentti*).

Asetus (EY) N:o 4/2009 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa

Hakemukset, jotka koskevat asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua elatusvelvoitetta alun perin käsitelleen tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta kieltäytymistä kokonaan tai osittain, ratkaistaan Liettuan muutoksenhakutuomioistuimessa. Hakemukset tutkitaan soveltaen lain 4 §:n 4–6 momentin säännöksiä soveltuvin osin (*lain 31 §:n³ 1 momentti*).

Liettuan muutoksenhakutuomioistuin tutkii asetuksen (EY) N:o 4/2009 27 artiklan 1 kohdan mukaiset täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevat hakemukset ja asetuksen (EY) N:o 4/2009 32 artiklan 2 kohdan mukaiset muutoksenhaut tällaisia hakemuksia koskevista tuomioista. Hakemukset ja muutoksenhaut tutkitaan soveltaen lain 4 §:n 4–6 momentin säännöksiä soveltuvin osin (*lain 31 §:n⁴ 1 momentti*).

Ulkomaisen tuomioistuimen päätöksen (välimiesmenettely) tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*CCP:n 811 §:n 4 momentti*).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 4 §:n 4 momentti*).

Neuvoston asetus (EU) 2016/1103 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa

Ulkomaisen tuomioistuimen päätöksen (välimiesmenettely) tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*CCP:n 811 §:n 4 momentti*).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (*lain 4 §:n 4 momentti*).

Asetus (EU) N:o 2019/1111 tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta (uudelleenlaadittu)

Liettuan muutoksenhakutuomioistuin tutkii asetuksen (EU) 2019/1111 30 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevat hakemukset, kun tunnustamisesta kieltäytymiselle ei päätöksen mukaan ole asetuksen (EU) 2019/1111 38 ja 39 artiklassa tarkoitettuja perusteita, asetuksen (EU) 2019/1111 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tunnustamisesta kieltäytymistä koskevat hakemukset sekä asetuksen (EU) 2019/1111 59 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevat hakemukset, jos ne perustuvat asetuksen (EU) 2019/1111 39 artiklan säännöksiin tai muihin asetuksessa (EU) 2019/1111 säädettyihin syihin. Hakemukset tutkitaan soveltaen lain 4 §:n 4–6 momentin säännöksiä soveltuvin osin (*lain 9 §:n 2 ja 3 momentti*).

Liettuan muutoksenhakutuomioistuin käsittelee asetuksen (EU) 2019/1111 12 ja 13 artiklassa ja 19 päivänä lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitetut toimivallan siirtoa ulkomaiselta tuomioistuimelta koskevat hakemukset ja toimivallan siirtoa ulkomaiselle tuomioistuimelle koskevat hakemukset. Tällaiset hakemukset tutkitaan Liettuan siviiliprosessilain XXXIX luvussa säädetyn menettelyn

mukaisesti siltä osin kuin asetuksessa (EU) 2019/1111, 19 päivänä lokakuuta 1996 tehdyssä Haagin yleissopimuksessa ja laissa ei toisin säädetä. Tällaiset hakemukset on vapautettu leimaverosta (lain 12 §:n² 1 ja 2 momentti).

Ulkomaisen tuomioistuimen (välimiesmenettelyn) päätöksen tunnustamista koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (CCP:n 811 §:n 4 momentti).

Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskeva hakemus on vapautettu leimaverosta (lain 4 §:n 4 momentti).

Jäljennösten (otteiden) antaminen toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annetun asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti

CCP:n 81 §:n mukaisesti oikeudenkäyntiaineistojen jäljennöksistä (myös sähköisestä asiakirja-aineistosta) perittävän maksun suuruudesta ja maksamisenmenettelystä säädetään 3 päivänä marraskuuta 2004 annetussa Liettuan hallituksen päätöksessä N:o 1368 rikosasian esitutkintalaitoksissa, syyttäjänvirastoissa ja tuomioistuimissa olevan aineiston ja sen sisältämien asiakirjojen jäljennösten sekä hallinto- ja riita-asioiden tuomioistuimissa olevan aineiston ja sen sisältämien asiakirjojen jäljennösten maksuista.

Eurooppalaisen perintötodistuksen myöntämisestä, oikaisemisesta, muuttamisesta tai perumisesta sekä asetuksen (EU) N:o 650/2012 mukaisten tositteiden laatimisesta maksetaan notaarille palkkio notaarien toimista perittävien notaarien palkkioiden luettelon 16, 30.6 ja 30.7 kohdan mukaisesti. Luettelo on hyväksytty 28 päivänä kesäkuuta 2023 annetulla Liettuan hallituksen päätöslauselmalla N:o 498.

Asetuksen (EU) N:o 1215/2012 mukaisten todistusten myöntäminen

Asetuksen 53 artiklan mukaisen todistuksen myöntää tuomion antanut tuomioistuin asiaan osallisen pyynnöstä. Todistusta haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuinten LITEKO-tietojärjestelmän kautta. Todistuksen antamista koskevasta hakemuksesta ei peritä leimaveroa. Kyseessä ei ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on tutkittu tapauskohtaisesti, tuomion tultua lainvoimaiseksi.

Asetuksen 60 artiklan mukaiset todistukset antaa henkilön pyynnöstä

- 1. alkuperäisen asiakirjan antanut notaari, mistä peritään notaarin palkkio*
- 2. sovintosopimuksen hyväksymistä koskevan päätöksen antanut tuomioistuin; todistusta haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuinten LITEKO-tietojärjestelmän kautta, eikä todistuksen antamista koskevasta hakemuksesta peritä leimaveroa; kyseessä ei myöskään ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on tutkittu tapauskohtaisesti.*

Asetuksen (EU) N:o 606/2013 mukaisten todistusten myöntäminen

Asetuksen 5 ja 14 artiklan nojalla myönnettäviä todistuksia haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuimen LITEKO-tietojärjestelmän kautta. Todistuksen antamista koskevasta hakemuksesta ei peritä leimaveroa. Kyseessä ei ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on tutkittu tapauskohtaisesti.

Asetuksen (EU) N:o 2016/1103 mukaisten todistusten myöntäminen

Asetuksen 45 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla myönnettäviä todistuksia haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuimen LITEKO-tietojärjestelmän kautta. Todistuksen hakemisesta ei peritä leimaveroa. Kyseessä ei ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on tutkittu tapauskohtaisesti.

Asetuksen (EU) N:o 2016/1104 mukaisten todistusten myöntäminen

Asetuksen 45 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla myönnettäviä todistuksia haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuimen LITEKO-tietojärjestelmän kautta. Todistuksen hakemisesta ei peritä leimaveroa. Kyseessä ei ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on

tutkittu tapauskohtaisesti.

Asetuksen (EU) N:o 2019/1111 mukaisten todistusten myöntäminen

Asetuksen mukaisia todistuksia haetaan yleisellä menettelyllä, postitse tai Liettuan tuomioistuinten LITEKO-tietojärjestelmän kautta. Todistuksen antamista koskevasta hakemuksesta ei peritä leimaveroa. Kyseessä ei ole uusi riita, joten todistus annetaan menettelyn päättyessä ja sen jälkeen, kun asia on tutkittu tapauskohtaisesti.

Asetus (EU) 2015/848 maksukyvyttömyysmenettelyistä (uudelleenlaadittu)

Velkojien saatavien esittäminen Liettuan oikeushenkilöiden maksukyvyttömyyttä koskevan lain (41 §) ja Liettuan luonnollisten henkilöiden konkurssia koskevan lain (23 §) mukaisesti on verotonta.

Tuomioistuimen päätökseen, jolla hyväksytään tai hylätään ylimääräisellä muutoksenhaulla haetut velkojien saatavat, voidaan hakea muutosta laissa säädettyä menettelyä noudattaen (yksittäisvalitukseen sovelletaan siviiliprosessilain 80 §:n 2 momentin mukaista leimaveroa).

Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tai näiden edustajien yhteydenpito keskusviranomaisten kanssa on asetuksen N:o 4/2009 mukaisesti vapautettu kuluista ja kustannuksista (lukuun ottamatta maksuttomasta oikeusavusta aiheutuvien kulujen perimistä valtion takaamasta oikeusavusta annetussa laissa säädetyn menettelyn mukaisesti).

Viestintä keskusviranomaisten kanssa (esimerkiksi pyyntöjen toimittaminen) on asetuksen 2019/1111 nojalla vapautettu kuluista ja kustannuksista.

Viestintä toimivaltaisten viranomaisten kanssa (pyyntöjen toimittaminen) direktiivin 2003/8/EY IV luvun mukaisesti

Hakemusten jättämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle (valtion takaama oikeusapupalvelu) ei peritä maksuja, mutta esimerkiksi tulkkauksesta, oikeusapuhakemuksesta ja henkilön oikeusapuun oikeuttavista asiakirjoista aiheutuvat kustannukset voi olla tarpeen korvata valtion takaamasta oikeusavusta annetussa laissa säädetyn menettelyn mukaisesti.

5. Sähköiset maksutavat

Osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöönpanoa Liettua on 1. tammikuuta 2016 alkaen liittynyt tilisiirtojen ja suoraveloitusten yhtenäiseen euromaksualueeseen (SEPA).

Leimavero, tuomioistuimen määräämät sakot, toissijaisen oikeusavun kustannukset ja valtiolle maksettaviksi määrätyt oikeudenkäyntikulut voidaan

1. maksaa pankkisiirrolla valtiovarainministeriön alaisen valtion verotarkastusviraston eri pankeissa pitämille tulonkeräystileille; valtion veroviraston tilinumerot löytyvät **TÄÄLTÄ**
2. maksaa verkossa e.teismas.lt-järjestelmän kautta; on huomattava, että jos oikeudenkäyntiasiakirjat ja niiden liitteet toimitetaan tuomioistuimelle ainoastaan sähköisesti ja jos hakija on pyytänyt oikeudenkäyntiasiakirjoja ainoastaan sähköisesti, kyseisestä oikeudenkäyntiasiakirjasta maksettavan leimaveron määrästä maksetaan 75 prosenttia.

Maksaessaan pankkisiirrolla valtiovarainministeriön alaisen valtion verotarkastusviraston tulonkeräystileille henkilöt voivat valita kätevän, käytettävissään olevan maksutavan.

Maksutapojen saatavuuteen liittyy myös kannustin: maksettavaksi tulee vain 75 prosenttia kyseisestä oikeudenkäyntiasiakirjasta maksettavasta leimaverosta, kun oikeudenkäyntiasiakirjat liitteineen lähetetään sähköisesti. Tämä vähentää käteismaksujen käyttöä.

6. Ilmoitus hajautetun tietojärjestelmän varhaisesta käyttöönotosta

Hajautetun tietojärjestelmän käyttöä ei ole suunnitteilla ennen asetuksessa (EU) 2023/2844 säädettyjä määräaikoja.

7. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Asetuksen (EU) 2023/2844 5 artiklaa ei suunnitella sovellettavan ennen 1. toukokuuta 2025.

8. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta rikosasioissa

Asetuksen (EU) 2023/2844 6 artiklaa ei suunnitella sovellettavan ennen 1. toukokuuta 2025.

■ Päivitetty viimeksi: 17/04/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.